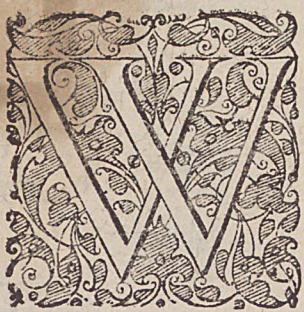


ARNSPERGVM



EST PHALIA, regio formosa ac nobilis, inter Visurgim & Rhenum fluuios sita, in Hassiam fere ex-
currit, & ad Septentrionem Frisijs se sociat, multis & varijs Comitatus, & illustrium, nobiliumque
dynastijs, dominijsque distinguitur, quæ multa Roleuvingius, & post eum Hammelmannus & alij do-
cti viri diuersis de VVestphalia tractatibus commemorant. Inter ea quoque Comitatus est antiquita-
te, auctoritate, multisque commoditatibus cæteris præstans, Arenspurgicus, cuius possessores & Co-
mites, maximè Fridericus, teste Gobelino & Crantzio VVestphaliæ se Comites scribebant. Sunt qui
Angersperg, haud secus, quàm Arnsperg legunt atque pronuntiant, quasi ibi Angariæ Ducatus ince-
perit. Quod tamen cum historiarum veritate minus conuenire videretur, cum Ducatus iste, ab hoc Co-
mitatu, separatim dominium semper fuerit. Colonienſe enim Chronicon, Angariæ Ducatum prope
Heruordiam, ibiq; primariam totius Saxonie Arcem & munitissimum propugnaculum constituit,
Crantzio lib. v. Saxonie cap. 25. commemorat, quomodo Luderus Comes de Stoppelberch, &
Arnsperg filiam Comitis de Northem duxerit, cum qua est istum non solum Comitatum consecutus, sed etiam Brunſuicensem &
Luneburgensem Comitatus, quos mater prædictæ filie adduxerat in dotem Comiti de Northem. Fuit enim Luderus uxoris ma-
ter Gertrudis Echerti Marchionis Saxonie filia, quæ consensu imperatoris Henrici III. ista dominia viro dotis loco, attulerat. Itaque
in VVestphalia habuit sine dubio partem Comitatus de Arnsperg, cuius sibi vendicauit titulum, & multa iam etiam consecutus
erat in Saxonia dominia Luderus, quibus hoc accessit, quod Henricus V. ei attribuerit magni Ducis sine mascula herede morientis,
Ducatum ad Visurgum, propterea, quod ei nauauerat operâ contra patrem Henricum III. Et, quia tunc omnium Saxonie Prin-
cipum hæreditatem conſequabatur, sine dubio etiam hoc consecutus est deinceps, quod adhuc reliquum erat Saxonibus Heroi-
bus in VVestphalia ex istis dominijs, quæ paruerant olim VVedekindo & eius filijs.

Et non est dubium, quod non paruas possessiones vel dominia habuerit in VVestphalia, quia præter id, quod ex Saxonum Prin-
cipum hæreditate habuit, fuit ei quædam pars Comitatus, de Arnsperg cuius titulum gessit, quem Comitatum amplissimum fuisse
vel ex eo constat, quod Fridericus Comes de Arnsperg, qui se VVestphaliæ Comitem scripsit, & tunc viuentis Ludero partem Co-
mitatus tenuit ibidem, potuerit suo tempore omnes fere reliquos VVestphalos subigere, Colonienſem, Monasterienſem, & Pader-
bornensem Episcopos, atque alios: Et quemadmodum cum Ludero aliquando oppugnauit, & vicit Henricum V. ita rursum idem
Imperator eius opera vſus est, contra Saxones: Historiæ tamen non referunt, an aliquid amplius præter istum Comitatum vel po-
tius eius partem ab Arnsperg habuerit, postquam aueretur se scribere Comitem VVestphaliæ, qui Ottonis Bauariæ Ducis & Saxo-
nie filia fuit Friderici mater.

Luderus factus Imperator, non habuit masculam prolem, sed Gertrudem filiam collocauit Henrico Superbo Bauariæ Duci,
huius auus maternus, erat Magnus Dux Saxonie, cuius Ducatum acceperat Luderus, beneficio Henrici V. quem, tamen postea op-
pugnauit, Et ita Henricus Bauarus cognomento superbus, redit ad maternam hæreditatem, quia Luderus Imperator, ei in dotem
attribuit totam Saxoniam, sub qua etiam erat pars illa VVestphaliæ comprehensa. Ex hoc natus est Henricus Leo, parens omnium
Ducum Brunſuicensium & Luneburgensium, qui, cum diu omnia præclare tam in Saxonia, quàm VVestphalia gessiſſet, excidit
randem gratia Cæsaris Friderici Barbarossæ, A quo ex sententia Principum per publicum decretum Goslarie omni honore, ducatu,
& beneficijs ab Imperio habitis, exutus est, Atque deinde dominia, vrbes, ditionesque suæ, ad diuersos Imperij Principes perue-
nere.

Arenspurgicus autem Comitatus, quando ad Episcopatum Colonienſem deuenit, non vna est historicorum sententia. Crant-
zcius in Metropoli scribit lib. 6. Quod cum multis de causis, Anno 1164 Henricum Comitem ibidem obsediſſent Episcopi Coloni-
enſis, Paderbornenſis & Monasterienſis, atque Henricus Saxonie Dux, qui fuit Leo, eiectusque Comes tandem ſit caſtro, verum i-
ta receptus in gratiam, vt post obitum suum, conſignaret Ecclesiæ Colonienſi Comitatum, atque ab eo tempore, putat Crantzio,
Colonienſes Archipræſules, totam illam ditionem, antiquiſſimæ iſtius nobilitatis tenuiſſe.

Colonienſe Chronicon, aliter Comitatus ad Episcopatum acceſſionem reſert, ex historijs Episcoporum Colonienſium, quæ
manuſcriptæ hancita commemorant Conone Archiepiscopo Treuirenſi, Colonienſem Eccleſiam gubernante, acceſſit eidem Co-
lonienſi Eccleſiæ nobilis poſſeſſio, videlicet Comitatus de Arnsperg, cum vniuerſis caſtris, terris, dominijs, viribus & pertinentijs
ſuis, hoc modo, Godefridus ſiquidem vltimus Comes de Arnsperg, habens vxorem nobilem de domo Comitum Cliuenſium,
cùm ambo ipſi ad ſenilem perueniſſent ætatem, & libros non haberent, Idem quoque Comes ſtatim Colonienſis Eccleſiæ, in pa-
ribus Ducatus VVestphaliæ, concuſſione guerrarum, ac atroci bellorum aciniurium incurſu, tempore vitæ ſuæ multoties pertur-
baſſet, Tandem, ſanæ mentis conſilio, ſuæ conditionis tempora recensens, & improvidè geſta, meliore commutatione ſatagens
reformare, Idem ipſe, præſata ſua coniuge Comitiffa ſimiliter annuente, contulit donatione perpetua inter viuos, dictum Comita-
tum de Arnsperg Eccleſiæ Colonienſi, cum caſtris, fortalijs, terris & dominijs, hominibus miniſterialibus & vaſallis, & cum om-
ni patrimonio & attinentijs dicti Comitatus, Quorum quidem nonnulla de caſtris, opidis, atque iuriſdictionibus eiſdem Co-
mitatus, antea ad ius Colonienſis Eccleſiæ iure dicti videlicet dominijs pertinentia, ab Eadem Eccleſia in feudo poſſidebat. Et vt
huiusmodi donatio præſati Comitatus, pro firmiori ſubſiſteret ſtabilitate, ipſe Comes ceſſit perſonaliter dicto Comitatu adhuc
viuens, dimittens realiter poſſeſſionem caſtrorum, terrarum & omnium bonorum ipſi Comitatu pertinentium Colonienſi Ec-
cleſiæ ſupra dictæ, Recipiens pro commutatione ceſſionis huiusmodi, certa alia bona Eccleſiæ ad æſtimationem reddituum atque
prouentuum ipſius Comitatus, videlicet, nobile caſtrum Brule, cum ſuis pertinentijs, & nonnullis alijs prouentibus atque reddi-
tibus certis, ad vitæ ductum eidem Comitatu aſſignatis. Retentis duntaxat præſatæ Comitiffæ quibuſdam caſtellis & bonis, pro
ſuo dotalitio, in dicto Comitatu pro ipſius vitæ ductu. Idem quoque Comes, paucis poſtea ſuperſtes annis vita diſceſſit, donatione
quidem præſati Comitatus, ipſius obitu confirmata. Hæc, ex manu ſcripta Episcoporum Colonienſiſ historia excerptimus.

A tempore iſtius donationis, Comitatus Arnſpergicus, penes Eccleſiam Colonienſem permanſit, cuius præcipuum opidum
Arnſpergum, ad Ruram ſitum, arcem editiore monte adiunctam habet, gratam & commodam Episcoporum reſidentiam, vt, quæ
iucunda ſimul & vtilia venationis exercitia, piſcium item copiam, ex præterlabente Rura præbeat.